

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA**

Warszawa, dnia 30 marca 2007 r.

Druk nr 411

**KOMISJA
ROLNICTWA I OCHRONY
ŚRODOWISKA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Jerzy Chróścikowski.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Rolnictwa i Ochrony Środowiska
(-) Jerzy Chróścikowski

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

Art. 1.

W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. Nr 64, poz. 592) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

- "Art. 6. 1. Za rolnika indywidualnego uważa się osobę fizyczną, będącą właścicielem, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 100 ha, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 3 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze której położona jest jedna z nieruchomości wchodzących w skład tego gospodarstwa i prowadzącą przez ten okres osobiście gospodarstwo rolne.
2. Uważa się, że osoba fizyczna osobiście prowadzi gospodarstwo rolne, jeżeli pracuje w tym gospodarstwie oraz podejmuje wszelkie decyzje dotyczące prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie.
3. Uważa się, że osoba fizyczna posiada kwalifikacje rolnicze, jeżeli ma:
- 1) wykształcenie rolnicze średnie lub wyższe, lub
 - 2) wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe lub tytuł kwalifikacyjny w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i co najmniej 3 - letni okres pracy w gospodarstwie rolnym, lub
 - 3) wykształcenie średnie lub wyższe na kierunku innym niż rolniczy i co najmniej 3-letni okres pracy w gospodarstwie rolnym, lub
 - 4) wykształcenie wyższe na kierunku innym niż rolniczy i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, lub
 - 5) wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe inne niż rolnicze i co najmniej 5-letni okres pracy w gospodarstwie rolnym.";

2) w art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Dowodem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji rolniczych jest:

- 1) w przypadku warunku wykształcenia lub tytułu kwalifikacyjnego – odpowiednio, świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym, dyplom ukończenia studiów podyplomowych, dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe;
- 2) w przypadku warunku wykonywania pracy oraz okresu pracy w gospodarstwie rolnym – oświadczenie poświadczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub świadectwo pracy."

Art. 2.

W ustawie z dnia 19 października 1991 roku o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa Dz. U. z 2004 r. Nr 208, poz. 2128, z późn. zm.¹⁾) w art. 29 ust. 3b otrzymuje brzmienie:

"3b. Agencja może zastrzec, że w przetargu mogą uczestniczyć wyłącznie:

- 1) rolnicy indywidualni w rozumieniu przepisów o kształtowaniu ustroju rolnego zamierzający powiększyć gospodarstwo rodzinne, jeżeli nieruchomość wystawiana do przetargu położona jest w gminie, w której rolnik indywidualny ma miejsce zamieszkania lub w gminie sąsiedniej;
- 2) osoby, które nie ukończyły 40 roku życia, posiadające kwalifikacje rolnicze określone w przepisach o kształtowaniu ustroju rolnego, zamierzające utworzyć gospodarstwo rodzinne w rozumieniu tych przepisów;
- 3) pracownicy zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej zamierzający utworzyć gospodarstwo rodzinne;
- 4) rolnicy, którzy po dniu 31 grudnia 1991 r. sprzedali Skarbowi Państwa nieruchomości niezbędne na cele publiczne;
- 5) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych postawionych w stan likwidacji lub upadłości;
- 6) repatrianci w rozumieniu przepisów o repatriacji, przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej nie wcześniej niż 6 lat przed dniem przetargu;
- 7) spółki pracowników zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej."

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2772, z 2005 r. Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1459, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 141, poz. 997, Nr 170, poz. 1217, Nr 195, poz. 1437 i Nr 249, poz. 1837 oraz z 2007 r. Nr 35, poz. 218.

Art. 3

W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Uzasadnienie zmian do ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego

Struktura agrarna polskiego rolnictwa charakteryzuje się m.in. znaczną liczbą gospodarstw rolnych (blisko 2 mln o powierzchni powyżej 1 ha), znacznym rozdrobnieniem, niewielkim udziałem gospodarstw średnich i większych obszarowo (aż 80% gospodarstw ma powierzchnię mniejszą niż 10 ha, użytkują one 40% użytków rolnych). Tylko 1% gospodarstw ma powierzchnię powyżej 50 ha, użytkują one 16% użytków rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego w Polsce o pow. powyżej 1 ha wynosiła wg danych spisu rolnego w 2002 r. - 8,33 ha, a w układzie wojewódzkim - od 3,92 ha w woj. małopolskim do 18,74 ha w warmińsko-mazurskim. Obecna struktura obszarowa wskazuje na konieczność powiększania w pierwszym rzędzie gospodarstw kilku- i kilkunasto hektarowych, co ma na celu m.in. zapewnienie możliwości utrzymania się z pracy w rolnictwie właścicielom i ich rodzinom.

Określone w nowelizowanej ustawie wymogi, których spełnienie pozwala uznać osobę fizyczną za rolnika indywidualnego, są zbyt ogólne. Dowodem na to jest uczestnictwo w przetargach ograniczonych organizowanych przez Agencję Nieruchomości Rolnych dla rolników indywidualnych osób, które wprawdzie spełniają formalnie ustawowe kryteria, nie są jednak w rzeczywistości związane z rolnictwem. Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisów powołanej ustawy każda osoba posiadająca co najmniej wykształcenie średnie, niekoniecznie rolnicze, spełnia wymogi wykształcenia rolniczego i wymóg zamieszkiwania w gminie, na obszarze której położona jest nabywana nieruchomość, chociażby na dzień przed przetargiem została zameldowana i wydzierżawiła w tym samym czasie nieruchomości rolne od miejscowych rolników. W świetle obowiązujących przepisów ustawy nie ma więc przeszkód, aby grunty rolne były nabywane przez przedsiębiorcze osoby niebędące rolnikami, chociażby dla otrzymywania dopłat lub w celach spekulacyjnych.

Z powyższych względów celowe jest wprowadzenie ograniczeń w postaci wymogu 3-letniego zameldowania na terenie gminy, gdzie leży gospodarstwo oraz ponowne zdefiniowanie kwalifikacji rolniczych, wyłączające możliwość uznania za rolnika osoby nie mającej nic wspólnego z rolnictwem, a legitymującej się wykształceniem wyższym lub średnim w jakiegokolwiek dziedzinie a także doprecyzowanie pojęcia "osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego". Najistotniejszymi przesłankami świadczącymi o osobistym

prowadzeniu gospodarstwa powinna być praca w swoim gospodarstwie rolnym oraz podejmowanie wszelkich decyzji związanych z jego prowadzeniem.

Uzasadnienie zmiany w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

Proponowana zmiana ma na celu ujednoczenie preferencji dla rolników indywidualnych powiększających gospodarstwo rodzinne, wprowadzonych ustawą o kształtowaniu ustroju rolnego, przy nabywaniu nieruchomości Zasobu w przetargach ograniczonych.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt.1 Agencja realizuje zadania m.in. w zakresie tworzenia gospodarstw rodzinnych. Jednak dotychczas zadanie to nie było wspierane instrumentem ułatwiającym nabywanie ziemi przez osoby tworzące takie gospodarstwa, zwłaszcza przez młodych rolników. Uzasadnionym byłoby więc wprowadzenie możliwości organizowania przez Agencję przetargów ograniczonych dla takich osób. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu byłoby uzasadnione pod warunkiem jednoczesnej zmiany definicji kwalifikacji rolniczych w ustawie o kształtowaniu stroju rolnego.

W konsekwencji preferowania przez Agencję powiększania i tworzenia gospodarstw rodzinnych, również byli pracownicy zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej powinni tworzyć takie gospodarstwa w ramach przetargów ograniczonych.

Możliwość ułatwiania nabywania ziemi byłym pracownikom zlikwidowanych ppgr współdziałającym w formie spółki jest tak samo uzasadniona, jak wspieranie nabywania przez byłych pracowników zlikwidowanych ppgr występujących jako osoby fizyczne. W dotychczasowym brzmieniu ustawy określa się, że w przetargu ograniczonym uczestniczyć mogą spółki utworzone przez takich pracowników. Tymczasem nie powinno być istotne, kto tworzył w przeszłości spółkę, lecz kto obecnie jest jej udziałowcem.

Projektowana ustawa nie pociągnie za sobą istotnych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.